

දිව්‍ය චරිත දැනුම් බිඳුණ.....

සත්‍යය දකින්නට නම් - II

(මහා සතිපට්ඨාන සූත්‍රය ඇසුරින්)

පූජ්‍ය වැලිමඩ පසන්නමානස හිමි

ධර්මදානය පිණිසයි

2560 නවම්

2017 පෙබරවාරි

ප්‍රථම මුද්‍රණය - 2017 පෙබරවාරි

මෙම දහම් පොත පූජ්‍ය වැලිමඩ පසන්තමානස ස්වාමීන් වහන්සේ විසින් මහරගම සිරි වජිරඤාණ ධර්මායතනයේ දී පවත්වන ලද ධර්ම දේශනාවක් ඇසුරින් සකසන ලද්දකි.

බැතිබර දායකත්වය

මහරගම සිරි වජිරඤාණ ධර්මායතනයේ මාසික භාවනා වැඩසටහනට සහභාගිවන පින්වත් පිරිස විසින් මෙම උතුම් සදහම් ග්‍රන්ථය මුද්‍රණය කරවා නොමිලයේ බෙදා දෙන ලදී.

ප්‍රකාශනය :

ධර්මානිසමය ධර්ම පුස්ථක ප්‍රකාශක මණ්ඩලය
කිතුල්ගොඩ අරණ්‍ය සේනාසනය,
කිතුල්ගොඩ,
අගලවත්ත.
දු.ක. 034 3309708.

මුද්‍රණය :

දිමුතු මුද්‍රණාලය
103/ A, නුවර පාර,
යක්කල.
දු.ක. 033-2239662

ආරම්භයට වචනයක්.....

“කථං භාවිතෝ ච ආනන්ද, ආනාපානසතිසමාධි කථං බහුලීකතෝ චත්තාරෝ සතිපට්ඨානෙ පරිපුරෙති”

බුදුරජාණන් වහන්සේ ආනන්ද සූත්‍රය දේශනාවේ දී ආනන්ද ස්වාමීන් වහන්සේට දේශනා කළේ, කෙසේ වඩන ලද ආනාපානසති සමාධියෙන් සතර සතිපට්ඨානය දියුණුවේද යන්නයි.

මෙහිදී බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කළේ යමෙකු ආනාපානසති භාවනාව දියුණු කරයි ද, එම තැනැත්තාට සතිපට්ඨානය වැඩෙන අතර, සත්තිස්බෝධිපාක්ෂික ධර්ම වැඩෙමින් ‘විජ්ජා විමුක්ති’ ලබමින් උතුම් වූ මාර්ගඵල අධිගමනය සාක්ෂාත් කළ හැකි බව ය.

එබැවින් උතුම් නිර්වාණය ලබනු කැමති යමෙක් වේද, ඔහු විසින් මනාව මේ උතුම් සතිපට්ඨානය පුරුදු කළ යුතු ය. සතර සතිපට්ඨානය පුරුදු කිරීම සඳහා ඒ පිළිබඳව විශේෂ වූ අවබෝධයක් ද අප සතු විය යුතු ය.

ඒ අවබෝධය ලබා ගැනීම සඳහා බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කළ උතුම් ශ්‍රී සද්ධර්මය පිළිබඳව අවබෝධයක් තිබීම ඉතාම පහසු වන්නේ ය.

ශ්‍රාවකයින්හට ඒ අවබෝධය ලබාදීම සඳහා මහා සතිපට්ඨාන සූත්‍ර දේශනාව ඇසුරින් සැකසුනු “දිව්මගට දහම් බිඳක්” පොත් පෙලේ විසිහත් වෙනි ග්‍රන්ථය වන “සත්‍යය දකින්නට නම් වූ එකොළොස්වන ග්‍රන්ථය” තුළින් ශ්‍රාවකයන්හට පෙන්වා දෙනු ලබන්නේ සතිපට්ඨානයෙහි අන්තර්ගත සිව්වික භාවනාවන් පිළිබඳව ය. ජීවිතයේ යථාර්ථය විනිවිද දැකිය හැකි භාවනා මාර්ගයක් වන මේ උතුම් භාවනා මාර්ගය පුරුදු කරන ඕනෑම කෙනෙකුට ඒ

තුළින් නිවන සාක්‍ෂාත් කරන ආකාරය පිළිබඳව මනාව පෙන්වා දී ඇත. එබැවින් ධර්මය අවබෝධ කර ගැනීමට කැමති සියලු දෙනා විසින් මේ උතුම් මාර්ගය පුහුණු වෙමින් ධර්මය අවබෝධ කර ගැනීම සඳහා වීර්ය ය ඇති කරගනින්නවා ! යි ප්‍රාර්ථනා කරමි.

තවද මේ උතුම් ග්‍රන්ථය සම්පාදනය කිරීමෙහිලා ඉමහත් සහයෝගයක් ලබාදුන් සියලු සොයුරු, සොයුරියන්ටත් දායකත්වය දක්වූ සැමටත් සෝභන ලෙස පිට කවරය සකසා දුන් සැම දෙනාටත්, මුද්‍රණ කටයුතු සිදු කර දුන් මුද්‍රණාලයේ අධිපති තුමා ඇතුලු සියලු සේවක මහත්ම, මහත්මීන්ටත්, තුණුරුවන්ගේ අනන්ත ගුණ බල මහිමයෙන් සීල, සමාධි, ප්‍රඥා මග වඩමින් උතුම් වූ ධර්මාවබෝධය ලබාගෙන මේ සසර දුකින් එතර වීමට සියලු ශක්තිය, ධෛර්ය ලැබේවා! යි මෙක් සිතින් ප්‍රාර්ථනා කරමි.

පූජ්‍ය චැලිමඩ පසන්තමානස හිමි.

කිතුල්ගොඩ අරණ්‍ය සේනාසනය

කිතුල්ගොඩ,

අගලවත්ත.

ශ්.බු.ව. 2560 (2016) නවම් මස (පෙබරවාරි) 10.

මහා සතිපට්ඨාන සූත්‍රය

හයවන සිව්ථිකය

බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කළ උතුම් සිව්ථික භාවනා මාර්ගය පිළිබඳව නුවණින් විමසන ඕනෑම කෙනෙකුට එහි තිබෙන වැදගත්කම පිළිබඳව ඉතා මනාව පැහැදිලි වෙනවා. මිනිස් සිරුර මෙතරම් විනිවිදව නුවණින් දකින ආකාරය පිළිබඳව පැහැදිලි කළ වෙන කිසිම ශාස්ත්‍රයක් වහන්සේ කෙනෙක් නොමැත. මේ පිළිබඳව නුවණින් දකිමින් වාසය කරන විට බුදුරජාණන් වහන්සේ පිළිබඳව ඉතාමත් ම පැහැදිලි සද්ධාවක් ඇතිවෙනවා.

ඒ සද්ධාව තුළින් උපදවාගත් සසර බිය දකින ඕනෑම කෙනෙකු උත්සාහ කරන්නේ මේ සසර දුකින් එතෙරවීම සඳහා ය.

සසරින් එතෙරවීම සඳහා සීල, සමාධි, ප්‍රඥා නැමැති මාර්ගය මනාකොට අනුපිළිවෙලින් පුරුදු කර ගතයුතු ය. ඒ සඳහා බුදුරජාණන් වහන්සේගේ පිවිතුරු ශ්‍රී සද්ධර්මය මනාව අධ්‍යයනය කොට ඒ මාර්ගය භාවනා වශයෙන් පුරුදු කර ගතයුතු ය.

එම මාර්ගය පුරුදු කර ගැනීම සඳහා බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කළ සතර සතිපට්ඨාන භාවනාවෙහි අඩංගු සිව්ථික භාවනා කොටස ඉතාම වැදගත් වන්නේ ය.

මේ වන විට සිව්ථික කොටස් පහක් පිළිබඳ අවබෝධයක් ලබාගෙන ඇති අතර හයවන සිව්ථිකය ද ඉතාම වැදගත් භාවනා කොටසකි.

මෙහිදී බුදුරජාණන් වහන්සේ පැහැදිලි කරනුයේ ක්‍රමක්‍රමයෙන් මළ සිරුරක ස්වභාවය වෙනස් වන ආකාරය පිළිබඳව මනාව නුවණින් දැකිය හැකි ආකාරයයි.

‘පුන ව පරං හික්ඛවේ, හික්ඛු සෙය්‍යාථාපි පස්සෙය්‍ය සරීරං සිවථිකාය ඡඩ්ඛිතං.’

ඒ අනුව මේ හයවන සිවථිකයෙන් ඉතාමත් වැදගත් විස්තරයක් බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරනවා.

‘අට්ඨිකානි අපගතසම්ඛන්ධානි’ මේ අටවල තිබෙන ස්වභාවය ටික ටික වෙන් වෙලා විසිරිලා යනවා. ‘අපගතසම්ඛන්ධානි’ සම්ඛන්ධය නැති වුනාම ඒ ඒ අට කැබලි වලට මොකද වෙන්නේ? ‘දිසාවිදිසාසු වික්ඛිත්තානි’ ඒ අට කැබලි ඒ ඒ අත විසිරිලා පවතිනවා.

දැන් බලන්න මේ ස්වභාවය සත්‍යයි. දැන් අපි මැරී ගිය සිරුරක් අරගෙන බලමු. තමන්ගේ, ශෝකිත්ගේ, ජනාධිපතිතුමාගේ, අන්‍ය ජාතිකයන්ගේ, මේ ඔක්කෝම එකම ස්වභාවයයි. එහෙනම් අපි මේ කරන්නේ මොනවාද? කොතනද ඉන්නේ කියන එක අවබෝධ කරගන්න පුළුවන්කම තිබෙනවා.

- අඤ්ඤේන හස්ථධීකං -අත් අට එක දිශාවක එක පැත්තක.
- අඤ්ඤේන පාදධීකං -පාදවල අට කැබලි එක පැත්තක.
- අඤ්ඤේන ගෝපථධීකං -ගොබි අට කැබලි, ඒ ඒ අට කටු වෙන පැත්තක.
- අඤ්ඤේන ඡඩ්ඛධීකං -කෙන්ඩා අට කැබලි වෙන පැත්තක.
- අඤ්ඤේන උග්රධීකං -කලවා අට කැබලි වෙන පැත්තක.
- අඤ්ඤේන පිට්ඨධීකං -පිට කටුවල අට කැබලි වෙන පැත්තක.
- අඤ්ඤේන කට්ඨධීකං -තුනටියේ තියෙන අට කැබලි ආදිය වෙන පැත්තක,
- අඤ්ඤේන බන්ධධීකං -හකුවල තියෙන අට කැබලි වෙන පැත්තක.

- අඤ්ඤාන භීවට්ඨිකං - හනුවල තියෙන ඇට කැබලි වෙන පැත්තක.
- අඤ්ඤාන දන්තට්ඨිකං - දත් එහා මෙහා වෙලා තිබෙනවා.
- අඤ්ඤාන සීසකටාහං - ශිර්ෂ කියලා කියන්නේ හිස් කබල. ඒ හිස් කබල වෙන පැත්තක.

“සෝ ඉමමේව කායං උපසංහරති ‘අයම්පි ඛෝ කායො ඒවං ධම්මෝ ඒවං භාවී ඒවං අනතීතෝ’ති”

‘උපසංහරති’ කියන්නේ ළංකර නුවණින් බැලීමයි. ළංකර බලනකොට, මේ යථා අවබෝධය ලබන්න නුවණ තිබෙන්න ඕනෑ. පින්වතුනි, අපි මේ නුවණ කොහෙන්ද උපදවා ගන්නේ? පොතේ අවබෝධයෙන් බැහැ. සිහිය පිහිටුවලා අවබෝධ කර ගන්න ඕනෑ. නුවණ නැතිව මේක බලන්න බැහැ.

‘සෝ ඉමමේව කායං උපසංහරති’ කොයිතරම් ඉගෙන ගත්තත්, උගත් වුනත්, ත්‍රිපිටකය කටපාඩම් කලත්, මේ නුවණ හුරු කරගන්නේ නැතිව මෙය අවබෝධ කරගන්න බැහැ.

අනුරාධපුර යුගයේ සිටි මහාසීව භාමුදුරුවන්ට විනය, සූත්‍ර, අභිධර්මය යන ත්‍රිපිටකය ඉස්පිලි, පාපිලි අඩු නැතිව ම කට පාඩම් තිබුණා. ගෝලයෝ දස දහස් ගණනක් හිටියා. උන් වහන්සේට කිසිම විචේකයක් තිබුනේ නැහැ. මුළු කාලයේ ම ඉගැන්වීම් කටයුතු කළා. උන් වහන්සේගෙන් ඉගෙන ගත්ත ගෝලයෝ දස දහස් ගණනක් රහතන් වහන්සේලා හිටියා.

දවසක් ගෝලයෙක් ‘මගේ ගුරු භාමුදුරුවෝ කොතනද ඉන්නේ’ කියලා බැලුවා. ගුරු භාමුදුරුවෝ පෘථවීජනයි. පෘථවීජනව අපවත්වුනොත් බොහෝම අගතිගාමී වෙන්න පුළුවන් කියලා හිතලා, ගුරු භාමුදුරුවන් ලඟට ඇවිල්ලා ‘මට ප්‍රශ්නයක් තිබෙනවා’ අහල දැන

ගන්න ඕනෑ. වෙලාවක් දෙන්න කියලා කිව්වා. මේ ස්වාමීන් වහන්සේට දෙන්න දිනයක් නැහැ. ‘එහෙනම් නානකොට, දානෙ වළඳලා ඉවර වුනාට පස්සේ, නැතිනම් සැතපෙනකොට හෝ ඊළඟ දෙපිරිසකට උගන්වන විට, ඒ වෙලාව අතරතුරවත් වෙලාවක් දෙන්න කිව්වා. ඒත් වෙලාවක් නැහැ කිව්වා. ඊට පස්සේ මේ ගෝලයා මොකද කළේ? ‘ඔබවහන්සේට නම්, අපවත් වෙන්නවත් වෙලාවක් නැහැනේද’ කියලා ඇහුවා. ඒකට මේ ගුරු හාමුදුරුවන් කම්පාවුනා. ඒක කල්පනා කරලා, ‘මගෙන් ප්‍රශ්නයක් අහන්න නම් නෙමෙයි මේ ඇවිල්ලා තිබෙන්නේ, මට යමක් කියලා දෙන්න කියලා’ අවබෝධ වුනා. ඇයි වෙලාවක් ඇත්තේ ම නැහැනේ, ඊට පස්සේ ස්වාමීන් වහන්සේ මේ කාරණය තේරුම් අරගෙන එදා තමන්ගේ ගෝල පිරිසට උගන්වලා අවසානයේ මේ ගෝල පිරිසත් එක්කම පාත්තර, සිවුරු අරගෙන, ‘පොහොය දිනය වෙනකම් භාවනා කරලා, රහත්වෙලා ආයේ උගන්වන්න එන්නම්’ කියලා කැලේට ගිහින් භාවනා කරන කොට, පොහොය කාලය පහුවුනා. කිසිම තත්වයකට එන්න බැරි වුනා. මේ ත්‍රිපිටකධාරී භික්ෂුන් වහන්සේට මාර්ගඵල නුවණ අවබෝධ කර ගැනීම සඳහා අවුරුදු තිස් පහක්, (වස් තිස් පහක්) ගත වුනා. ඒකයි කියන්නේ මේක නුවණ මෙහෙයවලාමයි අවබෝධ කරගන්න තියෙන්නේ. ඒකට ඇප කැප වෙලාම නුවණ මෙහෙයවන්න ඕනෑ. “සෝ ඉමමේව කායං උපසංහරති” කියලා කියන්නේ, සතිපට්ඨානයෙන් උපදවාගන්න නුවණ තුළින් ළංකර එබ්ලා බලන්න ම ඕනෑ.

එම නිසා සීලයක පිහිටලා, මේ සිව්වික පිළිබඳව නුවණින් මෙනෙහි කරන්න ඕනෑ. ශරීරය මැරී ගියාට පස්සේ, එහි ස්වභාවය නම් ඇටවල සම්බන්ධතාවයක් නැති, ඒ මේ අත විසිරිලා ගියා වු අත්වල ඇට පැත්තක, පාදවල ඇට පැත්තක, ගොබ් ඇට පැත්තක, කලවා ඇට පැත්තක, කෙත්ඛා ඇට පැත්තක, පිට කටුව වෙන පැත්තක, තුනටිය ආදී වූ ඇට පැත්තක, උරහිසේ කටු තව පැත්තක,

හකුආට වෙන පැත්තක, හනුආට තව පැත්තක, දත් ආට තව පැත්තක, හිස්කබල තව පැත්තක, විසිරිලා මේ බව 'සෝ ඉමමේව කායං උපසංහරති' ළංවෙලා බලන්න ඕනෑ.

එහෙනම් කොහොමද බලන්නේ "අයම්පි ඛෝ කායෝ ඒවංධම්මෝ ඒවම්භාවී ඒතං අනතීතෝති" මාගේ කය ද මේ ධර්මතාවයමයි. මේ ස්වභාවයමයි. මෙය ඉක්මවලා යන්නේ නැහැ. මා මැරුණට පස්සෙන් මේ ආකාරයමයි. මෙන්න මෙය මුලින් නුවණින් හොඳට පුරුදු කරන්න ඕනෑ.

මේ සිව්විකය පිළිබඳව සිලයක පිහිටලා "දිසාවිදිසාසු වික්ඛිත්තාති" ඒ මේ අත විසිරී ඇති මේ ආට පිළිබඳව නුවණින් විමසන්න ඕනෑ. අපිට මෙතනදී ප්‍රශ්නයකට තිබෙන්නේ නුහුරු ගතියයි. මුල් කාලවලදී මේක භාවනාවට යොමු කරගන්න කොට බොහෝම නුහුරු ගතියක් එපාවෙන ගතියක් ඇති වෙනවා. ඒ ඇයි? පින්වතුනි, මේවා අපි සංසාරයේ පුරුදු කරලා නැහැ. මේවා සසරේ හොඳට පුරුදු කළා නම් හුරු කළා නම් මේ තත්වය වෙන්නේ නැහැ.

දැන් බලන්න සිංදුවක් අහන්න. බොහොම ඉක්මනින් අල්ලගන්නවා. ලස්සන දෙයක් තමන්ට දකින්න බලන්න. බොහොම ඉක්මනින් සිතේ රැඳෙනවා. ඇයි ඒ? ඒ පංච කාමය ම පුරුදු කළ නිසානේ. එහෙනම් මේ පැත්තට සිත යොදවලා පුරුදු කරගත්තොත් මේක හොඳට අවබෝධ කරගන්න පුළුවන්.

පංච කාමය අරමුණු කරගත්ත මේ සිත නිරාමිස වූ භාවනා ක්‍රමය අරමුණු කරගන්නේ ම නැහැ කියලා බුදුරජාණන් වහන්සේ එක තැනක දේශනා කර තිබෙනවා. පින්වතුනි, කෙනෙකු වමනේ කරලා ආයේ කන්නේ නැහැනේ. ඒ වගේ යම් වෙලාවක මේ භාවනාව පුරුදු කරලා, පුරුදු කරලා සිත නිරාමිස අරමුණක පිහිටුවා ගත්තොත් පංච කාමය අර වමනය වගේ බොහෝම පිළිකුල් දෙයක් ලෙස දකිනවා.

එම නිසා මේ ශරීරය දෙස අපිට හොඳට නුවණින් බලන්න පුළුවන් වෙන්න ඕනෑ කියලා බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කර තිබෙනවා. දැන් ඇත්තටම බලන්න ජීවත්වෙලා ඉන්න කොට අපිට කොච්චර දේවල් ඉගෙන ගන්න පුළුවන්ද? ජීවත්වෙලා ඉන්න කෙනෙකුට මේ ධර්මය පුරුදු කරගන්න පුළුවන් නම් මේ ශරීරය මේ ස්වභාවයයි කියලා, එතකොට ඒ ශරීරය පිළිබඳ අපිට ඇල්මක් ඇතිවෙනවද? තණ්හාවෙන් ගැටීමක් ඇතිවෙනවද? දෘෂ්ටි වශයෙන් ගැටීමක් ඇතිවෙනවද? එතකොට අපිට ප්‍රශ්නයක් තියෙනවද? මොනම ප්‍රශ්නයක්වත් නැහැ.

එම නිසා මේ නුවණ පාවිච්චි කරමින් මළ ගෙදරකදී වුවත් අපිට කොච්චර දියුණුවක් ලබන්න පුළුවන්ද? බලන්න මේ ධර්මය අහන්න කලින් අපි මළ ගෙදරක යනකොට කොහොමද? තේරුමක් නැහැනේ. මළ ගෙදර ගියා. මිනිස බැලුවා. ගෙදර ආවාට පස්සේ සියල්ලම අමතකයි. ඒක තමයි මේ සිතේ ස්වභාවය.

දැන් සමහරෙකුට බොහෝම දරුණු අසනීප හැදිලා දුක් පීඩා විඳිනවා. දුක් පීඩා විඳින කොට මේක කර්ම විපාකයක් තමයි කියලා හිතෙනවා. නමුත් සනීප වුනහම ඒක අමතකයි. ඒක තමයි සිතේ ස්වභාවය. ඇයි ඒ? අපේ නුවණ මඳිකම නිසයි. නුවණින් ම මේක කරගන්න ඕනෑ.

පින්වතුනි, නුවණ ලැබෙන්න නම් ලෝකයේ වෙන කිසිම දෙයක් කරලා වැඩක් නැහැ. නුවණ වැඩෙන්න නම් බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ධර්මය දකින්න ඕනෑ. විනය, සුත්‍ර, අභිධර්මය පිළිබඳව හසල දැනුමක් කෙනෙකු තුල තිබෙනවා නම් ඒ අනුව හැසිරෙනවා නම් එයාට මේ සියල්ලම නුවණින් අවබෝධ වෙනවා.

යම්කිසි කෙනෙක් පොත-පතකින් ඉගෙන ගෙන ඒවා දියුණු කරගෙන, ඒ පැත්තෙන් දියුණු වෙනවා නම් ඒ සියල්ල ලෞකික දියුණුවයි. ඒ ලෞකික ස්වභාවයේ නුවණ

ධර්මය වැඩෙන්නේ නැහැ. ධර්මය දකින්න ඕනෑනම්, මේ ධර්මයේ නුවණ පහල කරගන්නම ඕනෑ. නුවණින්ම හිතන්න ඕනෑ. කෙනෙකු සීලයක පිහිටලා මේ ආකාරයට ශරීරයේ ස්වභාවය පිළිබඳව සිතන්නම ඕනෑ. මෙහි සම්පූර්ණයෙන් තිබෙන්නේ ඇට කැබලි පිළිබඳ මෙනෙහි කිරීමයි.

“ඒකාභමකං වා ද්විභමකං වා තීභමකං වා උඬුමාතකං විනීලකං විපුබ්බකජාතං” එක දවසක් ගිය, දෙකක් ගිය, තුනක් ගිය, ‘උමාතකං’ ඉදිමුණු, ‘විනීලකං’ නිල්වුනු ‘විපුබ්බකජාතං’ සැරව වලින් පිරුණු ස්වභාවයක් දක්නට ලැබෙනවා. මේ ශරීරයට වන ස්වභාවයයි.

ඊට පස්සේ ටිකෙන් ටික එතනදී වෙනස් වෙලා, වෙනස් වෙලා මේ ඇට කැබලි පිළිබඳව ද යම් තණ්හාවක් ඇතිවෙලා තිබෙනවා නම් ඒවා පිළිබඳව ද කළකිරීම් ස්වභාවය ඇති කිරීමටයි මේ භාවනාව බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කළේ. නැත්නම් ඒකත් තණ්හාවෙන් අල්ලා ගන්න පුළුවන්. බොහෝම ලස්සනට සුදු පාට ට ඇට කැබලි තිබුණොත් තණ්හාවෙන් අල්ලගන්නව නේද?

භාවනාවෙන් පුරුදු කරන්නේ මම කියලා ගන්න ස්වභාවය නැති කිරීමයි. ඇත්තටම අපි තුල හැම අකුසලයක් ම, වැරද්දක් ම වෙන්නේ කුමක් නිසාද? මමත්වය මුල් කරගෙන නේ. “තණ්හාය ජායතී සෝකෝ” යනුවෙන් බුද්දක නිකායේ මේ පිළිබඳව ගාථා කීපයක සඳහන් වෙනවා. ඔය විදිහට මේ ගාථා මෙනෙහි කරලා බලන්න. ශෝකය, සෝතැවුල්, දුක්පීඩා, කනගාටු වීම් මේ ඔක්කොම ඇතිවෙලා තිබෙන්නේ මම කියලා අල්ලගත්ත නිසයි. මමත්වය කියන ස්වභාවය තුල තිබෙන ධර්මතාවය එයයි.

අපි කිසියම් කෙනෙකුට ඊර්ෂ්‍යා, ක්‍රෝධ, වෛර, කරනවා. මේවා පැල් බැඳගෙන ඉන්නවා. එහෙම ඉන්න අවස්ථාවක අපිට තමන්ගේ තරහකාරයෙක් මැරිලා ගියාට පස්සේ මේ ස්වභාවය දක්නට ලැබෙනවා. ‘දිසාවිදිසාසු

වික්කින්නානි' ඒ ඒ දිසාවන්ට විසිරුණු ඇටකැබලිවලින් කොයි කොටස එක්කද තරහ කියලා අහන්නකෝ. මෙතන තරහ ගන්න දෙයක් තිබෙනවද? දැන් බලන්න කවුරුහරි අපිට වචනයක් කියලා කථා නොකර ඉන්නවා. හදිසියේ හොඳට කථාකරන කෙනෙක් කථා නොකර ඉන්නවා. සිත රිදෙනවානේ? කවුරු හරි බැන්නොත් සිත රිදෙනවා. එතකොට කාගේ අතේද වැරැද්ද? බැන්න කෙනාගෙද? අහවලා බැන්නා කියලා දැන් අපිට ඇඟිල්ල දික් කරන්න පුළුවන්ද? මේ ප්‍රශ්න ඔක්කොම පැන නැගිලා තියෙන්නේ අපේ අනවබෝධය නිසයි. මම, මගේ කියල අල්ලා ගත්ත නිසයි.

සාරිපුත්ත මහරහතන් වහන්සේගේ ඉවසීම බලන්න, බ්‍රාහ්මණයෙක් පිටිපස්සෙන් ඇවිත් බොහෝම තද පහරක් ගැහුවා. මොකක්ද සාරිපුත්ත මහරහතන් වහන්සේ කීව්වේ? සාරිපුත්ත මහරහතන් වහන්සේ සියලු කෙලෙසුන් නසා මාර්ගඵල අවබෝධ කළ මහරහතන් වහන්සේ නමක්. උන් වහන්සේ මෙනෙහි කළේ මොකක්ද? සතර මහා ධාතුන් සතර මහා ධාතූන්ගේ ගැටීමක් පමණක් කියලා හිතුවා මිසක් සිත වෙනස් කරගත්තේ නැහැ.

ඒ නිසා අපිට ධර්මයත් එක්ක ලෝකයේ බොහෝම හොඳට ජීවත්වෙන්න පුළුවන් නේද? හොඳට ධර්මය විමසා කල්පනා කරලා නුවණ මෙහෙයවලා අපිට පුළුවන් මේ ටික හොඳට නුවණින් බලන්න. මේ ටික හුරු කරන කොට, හුරු කරන කොට සිත එකඟතාවයකට පත්වෙනවා. එතකොට කාමච්ඡන්ද, ව්‍යාපාද, ටීනමිද්ධ, උද්ධච්ච, කුක්කුච්ච, විචිකිච්ඡා කියන මේ නීවරණ ධර්ම පහම යටපත් වෙනවා. නීවරණ ධර්ම යටපත් වූනහම වැඩෙන සමාධිය මොකක්ද? ඒකට 'උපචාර සමාධිය' කියනවා. උපචාර සමාධිය වැඩෙන කොට ඒ සිත කලින් සිත වගේ විසිර යන්නේ නැහැ. අරමුණක යොදවන්න පුළුවන්. වැඩක යොදවන්න පුළුවන් සිතක් අපිට ලැබෙනවා.

බුදුරජාණන් වහන්සේ උපමාවක් දේශනා කර තිබෙනවා රන්කරුවෙකු රන් කැබැල්ලක් පොළොවෙන් අරගෙන පිරිසිදු කරගෙන තියාගෙන ඉන්නවා කවුරුහරි ඇවිල්ලා කරාබුවක්, මාලයක් ආදී අවශ්‍ය දෙයක් ඉල්ලුවොත් එය හදලා දෙනවා කියලා. කොහොමද එහෙම හදලා දෙන්නේ? මේ ටික පිරිසිදු කරලා වැඩකට යොදවන්න පුළුවන් වෙන විදිහට සකසා තිබෙන නිසයි. එහෙනම් මේ සිතත් එහෙමයි කියලා බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කර තිබෙනවා. නීවරණ යටපත් කරලා සිත පිරිසිදු කරලා තියාගෙන ඉන්න කොට වැඩක යොදවන්න පුළුවන් පිරිසිදු සිතක් අපිට ලැබෙනවා.

‘දානෙය්‍ය සුත්‍රයේ’ මෙන්න මෙහෙම සදහන් වෙනවා. ‘සුදෝථ හත්ථා සුවි පුඤ්ඤ චිත්තා’ නුවණ ඇති කෙනෙක් නාම රූප බලනවා කියන්නේ හොඳට අත් දෙකේ සබන් ගාලා පිරිසිදු කරගෙන ඉන්නවා වගේ. ඇයි ඒ? ඒ ඉල්ලපු දේ දෙන්න නම් මොකක්ද පිරිසිදුව තිබෙන්න ඕනෑ. අත්දෙකට වඩා සිත පිරිසිදුව තිබෙන්න ඕනෑ. නැත්නම් ඉල්ලුව ගමන් මොකද වෙන්නේ? ලෝභ සිතක් ඇතිවෙනවා. ඒක නිසා සිත පිරිසිදු කරගෙන ඉන්න ඕනෑ.

සමහර කෙනෙක් තමා ගැන පමණක්ම සිතනවා. දැන් බලන්න අනාථපිණ්ඩික සිටුතුමාගේ කථාව? නුවණ ඇති සෝතාපන්න වූ සිටුකෙනෙක්. දීලා, දීලා ඔක්කොම නැතිවෙලා. අවසානයේ තමාගේ භාණ්ඩාගාරයේ දෙන්න දෙයක් තිබුනේ නැහැ. අවසානයේ දීපු දේ ගැන ශෝක වුනෙත් නැහැ. ඇයි ඒ? නුවණ තිබුණු නිසයි.

බුදුරජාණන් වහන්සේ එක තැනක දේශනා කර තිබෙනවා පුද්ගලයකු උපයන දේ අනවශ්‍ය ආකාරයට වියදම් කරන්න හොඳත් නැහැ, උපයන දේ ගොඩ ගහගන්න හොඳත් නැහැ. මොකද අනවශ්‍ය ආකාරයට කියන්නේ? තමන්ට ප්‍රයෝජනවත් නොවන දේට වියදම් කිරීමයි. ඊළඟට සමහරු හම්බ කරනවා, ගොඩ ගහනවා.

ගොඩ ගහපු කට්ටිය අන්තිමට මැරෙන අවස්ථාවේදී ඒ පිළිබඳව උපදානය කරනවා. නිකරුනේ වියදම් කරන අයට මොකද වෙන්නේ? කුසලයක් කලා නම් කමක් නැහැ. ඒත් වැඩි හරියක් අකුසල කර්ම කරලා ඒ ඒ තැන්වල ඉපදීලා දුගතිගාමී වෙනවා. ධර්මයේ නම් සදහන් වන්නේ දෙන්න තිබෙන දේ දෙන්න. තමන්ට නැවත ලැබෙනවා කියලයි.

පින්වතුනි, බුදුරජාණන් වහන්සේ ‘සාරාණිය වත’ කියලා විනය පැනවීමක් හිඤ්ඤාට දේශනා කර තිබෙනවා. ‘සාරාණිය වත’ කියන්නෙ අඩුම තරමේ අවුරුදු දොළහක්වත් හිඤ්ඤාවක් පිණිඩපාතයේ වැඩල ඒ පිණිඩපාතයෙන් ලැබුණු දේ හිඤ්ඤාට බෙදා දීමයි. ඒ ‘සාරාණිය වත’ අවුරුදු දොළහක් හිඤ්ඤාවක් පුරලා තිබෙනවා නම් ඊට පසු ඒකාන්තයෙන්ම දිට්ඨධම්ම වේදනීය වශයෙන් විපාක දෙනවා. ඒ අවුරුදු දොළහක් ‘සාරාණිය වත’ පුරපු ස්වාමීන් වහන්සේලා දැනට ලෝකයේ බොහෝම දුර්ලභයි.

බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කළ ‘සුදර්ශන ජාතකයේ’ සුදර්ශන සිටුවරයාගේ කථාව බලන්න. ඒ සුදර්ශන කුමාරයා වනාන්තරයේ සිටි හිඤ්ඤන් වහන්සේලාට තමා පිළියෙළ කළ ඹෟෂධීය පානය පූජා කළ පසු ඒ හිඤ්ඤන් වහන්සේලා ඒක වළඳලා එදා රාත්‍රියේම රහත් වුනා. ඒ කුසලය හේතු කරගෙන ඒ සුදර්ශන කුමාරයා කල්පනා කළොත් මට මාලිගාවක් ඕනෑ කියලා ඒ මාලිගය පහල වෙනවා. ඒ කුසල කර්මයේ විපාකයයි.

ඒක නිසා මේ ධර්මයේ ස්වභාවය තමයි තමන්ට නැතිවෙනකොට තමන් දෙන්න පුරුදු වෙන්න ඕනෑ. උදව් කරන්න ඕනෑ. ඒවා දිට්ඨධම්මවේදනීය වශයෙන් ලැබෙනවා. නැතිවෙන්න, නැතිවෙන්න දෙන්න පුළුවන් නම් තමාට ලැබෙනවා.

ධනංජය සිටුවරයාගේ කථාව බලන්න. සිතු පැතු දේ ලැබෙනවා. ඒ අතීත කුසල් නිසයි. ඒවායේ විපාකවාර තිබෙනවා. ඒක නිසා මේවා පිළිබඳව අපි හොඳ අවධානයෙන්

ඉන්න ඕනෑ. සමහර අය හොඳට ඉන්නවා. සමහර අයට බොහෝම අගහිඟකම් බහුලයි. ඒ කාගේවත් වැරද්දක් නොවෙයිනේ. අතීතයේ කළ කුසල් අකුසල්වල විපාක. තමාගේ ම වැරද්ද බව පිළිගන්න වෙනවා.

බුදුරජාණන් වහන්සේ 'වණිජ්ජා' කියල සූත්‍රයක් දේශනා කර තිබෙනවා. මේ ව්‍යාපාද ආදී අරමුණු ඇතිවුනහම ඒවා කඩන්න ඕනෑ. ඇයි ඒ? ඒ අතීතයේ දානය වළක්වපු අය. ඒ දානය වලක්වපු අයට එහෙම වෙනවා. අදටත් ඒක සිද්ධවෙන්නේ නැද්ද? එහෙනම් ඒක අනාගතයේදී විපාක ලැබෙනවා. අපි දානෙ හැන්දක් බෙදුවත් ඒ දානෙ හැන්දේ විපාකය කවදාවත් අඩුවෙන්නේ නැහැ. ඒක නිසා ඒවා පිළිබඳ හොඳට නුවණ මෙහෙයවලා තමන්ගේ සන්තානයේ ඒවා හොඳට වඩා ගන්න ඕනෑ.

මම නම් කියන්නේ තරුණ කාලේ, පුළුවන් කාලේ තමන්ගේ සන්තානය තුලට මූලිකත්වය දෙන්න ඕනෑ. මොකද? අපි නුවණින් බැලුවොත් මොනවද අපිට අරගෙන යන්න පුළුවන්? අම්මා, තාත්තා, සහෝදරයෝ, ශ්‍රෝතීන්, ස්වාමි භාර්යා ආදී වශයෙන් තිබෙන බැඳීම්, බුදුලයට තිබෙන බැඳීම්, මේ සියල්ල දාලා යනවා. මෙතනින් විඤ්ඤාණය වුන වෙනකොට ඊළඟ ප්‍රතිසන්ධිය ලබනවා. විපාකය වශයෙන් එතන හවය හට ගන්නවා.

අපිට හොඳම යාළුවන් කවුරුත් නැති බව බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කර තිබෙනවා. අපිට ඉන්නේ සෙවනැල්ල විතරයි. අපිට ඉන්න හොඳම යාළුවා වඩන ලද සිතයි. එම නිසා අපි බාහිර සමාජය, විවාහ ජීවිතය, ගිහි ජීවිතය ගැන ප්‍රශ්න ඇති කරගන්නේ නැතිව නුවණින් තමන්ගේ සිතිවිලිවලට ප්‍රධානත්වය දෙන්න ඕනෑ. තමන් අවම තරමින් සතියකට එක් දිනක්වත් ඉරිදා දවස, පෝය දවස වෙන් කරගෙන තියාගත යුතුයි ධර්මයේ හැසිරෙන්න. නැති නම් තමාට කවදාකවත් පිළිසරණක් ඇති කරගන්න පුළුවන්කමක් ලැබෙන්නේ නැහැ. ඒක නිසා යමෙකු සීලයක පිහිටලා

මේවා හොඳට මෙනෙහි කරන කොට මේවා බොහෝම හොඳින් සිතේ තැන්පත් වෙනවා. ඊට පස්සේ කාලයක් යනකොට හොඳට පුරුදු කරගත්තු බොහෝම හික්මුණු සිතක් ඇතිවෙනවා.

එක ස්වාමීන් වහන්සේ නමකට මේ ආනාපානසති භාවනාව බොහෝම හොඳින් අවබෝධ කරගන්න අවුරුදු විසිපහක් ගතවුනු බව සඳහන් කරනවා. උන්වහන්සේ සක්මන් කරන්නෙන් මේ භාවනාව අරමුණු කරගෙනයි. ඒ දියුණුව ඒ අරමුණ ලබාගන්න මේ සා විශාල කාලයක් ගත වුණා නම් මේ ගිහි ජීවිතය ගත කරන අය හිතා ගන්න මේ රැකීරක්‍ෂා, ගෙවල් දොරවල්, මේවත් එක්ක මොනතරම් අමාරුද කියලා. අමාරුයි කියලා අතඇරියොත් අමාරුවේ වැටෙන්නේ කවුද? අපිමයි.

මේ භාවනා වැඩසටහන මුලදී අමාරු වුනත් ඒකට යෙදෙන්න යෙදෙන්න ඒකට හුරුවෙනවා. ඒකට කැමැත්තක් ඇතිවෙනවා. කැමැත්ත ඇතිවුනහම අමාරු නැහැ.

- භාවනාවෙ යෙදීමෙහි ප්‍රතිඵල ගන්න ඕනෑ.
- නුවණ වඩලමයි නුවණ ඇති කරගන්න ඕනෑ.
- සිහිය පිහිටුවලමයි සිතිය දියුණු කරගන්න ඕනෑ.
- සතිය දියුණු කරලම තමයි සමාධිය ඇති කරගන්න ඕනෑ.
- නුවණින් විමසලාම තමයි ප්‍රඥාව ඇති කරගන්න ඕනෑ.

අපිට තිබෙන අඳුරුම දේ තමයි අවිද්‍යාවයි. එයින් නිදහස් විය යුතුයි.

පින්වතුනි, බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කර තිබෙනවා අවිද්‍යා අඳුරු යුගයේ වාසය කරන පුද්ගලයාට කිසිදාක නුවණක් පහලවෙනවා කියා බුදු ඇසින් දකින්නේ නැහැ කියලා. ඒක නිසා ඒ අවිද්‍යාව නැමැති අඳුරු යුගයෙන් ගැලවෙන්න නම් සිහියයි, නුවණයි, විරියයි පාවිච්චි කරන්න කියලා බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරනවා. සිහියයි, නුවණයි, විරියයි පාවිච්චි කරන පුද්ගලයකුට

අර බිත්තරයකට උණුසුම දැනෙන කොට බිත්තර කටුව පුපුරන්නා වාගේ මේ අවිද්‍යාව නැමැති අන්ධකාරය දුරුවෙනවා. ඊට පස්සේ නුවණින් විමසන්න ඕනෑ.

බුදුරජාණන් වහන්සේ මෙය දේශනා කර තිබුනේ මේ සිව්විකවල පවතින ස්වරූපය පෙන්වාදීමටයි. ඊළඟට බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරනවා සීලයක පිහිටලා මේ ටික අරමුණු කරගෙන “ඉති අජ්ඣන්තං වා කායේ කායානුපස්සී විහරති” මේ විදිහට තමන්ගේ ආධ්‍යාත්මයේ මේ කය පිළිබඳව නුවණ හොඳට පුරුදු කරන්න ඕනෑ.

‘බහිද්ධාවා කායේ කායානුපස්සී විහරති’ තමා පිළිබඳවත් නුවණින් බලලා තමාගෙන් බාහිරව පිළිබඳවත් නුවණින් බලලා ඊළඟට බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරනවා ‘අජ්ඣන්තබහිද්ධා වා කායේ කායානුපස්සී විහරති’ තමාගෙන් මේ ස්වභාවයමයි බාහිරත් මේ ස්වභාවයමයි කියලා තමා යම් අවබෝධයක් ලබාගෙන බාහිරත් යම් අවබෝධයක් ලබාගෙන ඊළඟට තමාගේත්, බාහිරත් යම් අවබෝධයක් ලබාගන්නවා. ඒ විදිහට නුවණින් මෙතෙහි කරලා ‘සමුදයධම්මානුපස්සී වා කායස්මිං විහරති’ සමුදය කියන්නේ හටගැනීම. සමුදය හොයන්න තිබෙන්නේ කුමක හටගැනීමද? අපි මේ තරම් වෙලා බැලුවේ කුමක හටගැනීමද? රූපයේ හටගැනීමයි. පින්වතුනි, රූපයේ ඇල්ම තමයි අපි දුරු කරන්න ඕනෑ. ඒ රූපයේ (සමුදය) හටගැනීම කොතනද? රූපයක් නැතිද? රූපයක් පතවන්නේ කොතනද? රූපය කියන්නේ කුමක්ද?

- දුකක් නම් ඇත්තේය දුක් විදින්නෙක් නම් නැත්තේය.
- ක්‍රියාවක් ඇත්තේය ක්‍රියාව කරන්නෙක් නම් නැත්තේය.
- මාර්ගයක් ඇත්තේය මාර්ගය වඩන්නෙක් නම් නැත්තේය.
- නිර්වාණය ඇත්තේය නිවන් දකින්නෙක් නම් නැත්තේය.

මම නිවන් දකිනවා කියලා දෙයක් නැහැ. ඇයි ඒ? මම කියලා සත්ත්වයෙක් පුද්ගලයෙක් නැහැනේ. එහෙනම්

මේ රූපයේ හටගැනීම තිබෙන්නේ කොතනද? රූපයේ හට ගැනීම තිබෙන්නේ වේදනා, සංඥා, සංඛාර, විඤ්ඤාණ කියන මේ නාම-රූප තුළයි. වේදනාව හොඳට නුවණින් අවබෝධ කරගන්න ඕනෑ. එතකොට වේදනාව හටගන්නේ කොහෙන්නද?

මට හුඟාක් දුක හිතුනා කියලා කවුරුහරි ඇවිත් කියනවා. මොකක්ද ඒ කිව්වේ කියලා නුවණින් සිතා බලන්න. බලන්න කොහෙන්නද හටගන්නෙ කියලා. ඉස්සෙල්ලාම අරමුණ මොකක්ද කියලා බලනවා. ආරම්භණය හොයන්න ඕනෑ. ඒ දුක දැනුනේ මොන අරමුණ මුල් කරගෙනද කියලා සොයන්න. තමා කැමති දෙයක් නැතිවද? තමා කැමති පුද්ගලයෙක් නිසාද? එක්කෝ තමා අකමැති පුද්ගලයෙක් නිසාද? දුක ඇතිවුනේ තමා අකමැති ස්පර්ශයක් තමා තුළ ඇති වූ නිසයි. අන්න ඒ ආරම්භණය සොයන්න ඕනෑ. ආරම්භක විජානනය ඒකයි. ආරම්භණය හටගැනීමේ හේතුවයි මේ ආරම්භණය හොයන්න ඕනෑ. ඒ අරමුණ ගන්නා ස්වරූපයේ තිබෙන්නේ මොකක්ද?

අපි සිතමු මැටියෙන් රූපයක් හදනවා. ඒ රූපයට ඇහැක්, කණක්, දිවක්, ශරීරයක් තබනවා. ඒ මැටියෙන් හදපු රූපය මට දුකක් දැනෙනවා කියලා කියයිද? නැහැ. ගහක් එහෙම කියයිද? නැහැ. ඇයි ඒ? ඒ අපිවි වස්තුවකට අරමුණ හඳුනාගන්න ස්වභාවයක් නැති නිසයි. එහෙනම් අපි ශබ්ද හඳුනාගන්නේ මොකෙන්ද? කණෙන්. දැන් ඒ දුක දැනෙන්න අරමුණක් තිබුනා. ඒ අරමුණ හඳුනාගන්නේ කණෙන්. මේ අරමුණ හඳුනාගන්න මොකක්ද තිබෙන්න ඕනෑ. ආරම්භණය කියන්නේ බාහිර රූපයයි. එතකොට විජානනය කියන්නෙන් ඒ බාහිර රූපයටයි. අභ්‍යන්තර රූපය කියන්නේ මෙතන කණ. මේ දෙකෙහි එකතුවෙන් හැදෙන්නේ මොකක්ද? සෝත විඤ්ඤාණය. කණ නිසා සෝත විඤ්ඤාණය හැදෙනවා. ඒ විඤ්ඤාණයෙන් මේ අරමුණ දැන ගන්නවා.

එතකොට බාහිර රූපයයි, අභ්‍යන්තර රූපයයි එකතුව

නිසා විඤ්ඤාණය හටගත්තා. ඒ තුනේම එකතුවීම නිසා ස්පර්ශය හටගත්තා. ‘එස්ස පච්චයා වේදනා’ අර අමිහිරි වූ කටුක වූ වේදනාව හටගත්තේ කොහෙන්ද? ‘එස්ස පච්චයා වේදනා’ ඒ හටගත් වේදනාව සැප එකක්ද? දුක එකක්ද? දුක එකක්. දැන් මේ වේදනාව නිසා ඇතිවූනේ මොකක්ද? ශර්ක, පරිදේව, දුක්, දොම්නස් ඇතිවූනා. ඒ ශර්ක, පරිදේව, දුක්, දොම්නස් හැමදෙයක්ම ඇතිවූනේ ඇයි? ජාතිය නිසයි. ජාතිය ඇතිවූනේ ඇයි? කර්ම හටගත් නිසයි. එහෙනම් ඒ කර්මයන් විපාක වාර වි ලැබෙනවා. අමිහිරි වූ ඒ ලැබෙන දුක කර්මයයි. ‘ආවර්ජන, සම්පට්ච්ජන, සන්තීර්ණ, වොත්ථපන, ජවන, තදාරම්මණ, චුති’ කියලා මේක බෙදනවා. ඒ මූලික හතර විපාකයි. එහෙනම් ඒ අපිට අමිහිරි වූ දැනීම ඇතිවූනේ මොකක් නිසාද? අතීත කර්මවල විපාක නිසයි.

කම්මාවරණ, විපාකාවරණ, ක්ලේශාවරණ, අනාවිතික්කුමනාවරණ, කියලා බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කර තිබෙනවා. අතීතයේ අපි කරපු අකුසල්වලට කම්මාවරණ කියනවා. සසරේ කරන ලද අකුසල්වල විපාක වාරවලට විපාකාවරණ කියනවා. දැන් මෙහෙම හිටියට අපට පසුගිය ආත්මවල විපාක දෙන කර්ම තිබෙන්න පුළුවන්. නැහැ කියල කියන්න බැහැ. ඒක මොන ආකාරයකින් විපාක දෙනවද කියලා කියන්න බැහැ. ඒ පිළිබඳව බුදුරජාණන් වහන්සේ අවබෝධයෙන්මයි දේශනා කළේ.

“පඨබ්‍යා ඒකරජ්ජේන - සග්ගස්ස ගමනේනවා
සබ්බලෝකාධිපච්චේන - සෝතාපත්තිඵලං වරං.”

පින්වතුනි, මේ ලෝකයේ තිබෙන ලොකුම පදවිය වනුයේ සක්විති රජකමයි. තේමිය ජාතකයේදී තේමිය කුමාරයා උපදින කොට ජාතිස්මරණ ඥානය තිබුණා. පෙර හවයෙහි රජකම් කර අවුරුදු අසූදාහක් අපායගාමී වෙලා සිටි බව ජාතිස්මරණ ඥානයෙන් දුටුවා. එම නිසා කථා කළොත් රජකම ලැබෙනවා. ඊට වඩා හොඳයි කථා නොකර ඉන්නවා නම් කියලා කථා නොකර හිටියා. වනන්තරේට

ගිහිල්ලා වලක් කපලා දාන්න සුදානම් වෙනකොට කථා කලා.

එම නිසා ‘පට්ඨාන ඒකරජ්ජේන’ සක්විති රජකමවත් එපා, සුගති හෝ භවයක් එපා, මනුෂ්‍ය ලෝකයත් එපා, දිව්‍යලෝකයත් එපා, බ්‍රහ්මලෝකයත් එපා, අසංඥතලයත් එපා, ‘සබ්බලෝකාධිපච්චේන’ මේ සියලු ලෝකවල අධිපතිකම් වලට වඩා ‘සෝථාපත්ති ඵලං වරං’ සෝතාපත්ති ඵලයම උතුම් වෙනවා කියලා බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කර තිබෙනවා. ඇයි ඒ? සෝතාපත්ති වෙන්න මොන දුකක් වින්දත් කමක් නැහැ. සෝතාපත්ති වුනහම කොහෙද යන්නේ? ඒකාන්තයෙන් ම සුගතියේ යනවා. උපතක් ලැබෙන්නේ ආත්මභාව හතකට පමණයි.

පින්වතුනි, අපි සෝතාපන්න වෙන්න නම් වැඩිය යුතු එකම මග භාවනාව නොවන බව හොඳට මතක තියා ගන්න. මොකද මේ භාවනාව කියන එක ලෝකයේ හැමදාම තිබුණා. බුදුරජාණන් වහන්සේ පහල වෙනකොට භාවනා කරන අය හිටියේ නැද්ද? හිටියා. භාවනා කරලා සිත සමාධිමත් කරගෙන සුගති ලෝකවල ඉපදුන අය ඕනෑ තරම් හිටියා. සීලය රැකල අෂ්ඨසමාපත්තිඵල ලබපු අය ඕනෑ තරම් හිටියා. දුගතිගාමී නැතිව සුගතිගාමී වූ අය විශාල වශයෙන් හිටියා. එහෙම නම් අපි වැඩිය යුත්තේ ආර්ය මාර්ගයයි.

නමුත් බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කළේ මේ දුක් දොම්නස් නසන්න තිබෙන එකම මග සෝතාපත්තිවීම බවයි. එහෙනම් බලන්න මේ ඉපදීම නිසා ඒ ධර්මතාවය ලැබුනා. ඒ මොකක්ද? ඒ උපාදානයයි. කෙනෙකු බැන්නා. ඒ වෙලාවේ දුක්වුනේ ඒ බැනීම ඇතිවුනේ ඇයි? අතීත විපාකය නිසයි. ඒ අතීත විපාකය විඳින්නම ඕනෑ. ඒ අරමුණ වෙනස් කරන්න ඕනෑ. මේ කාගේ විපාකද? තමන්ගේමයි. අපි මේ දුක් සෝ තැවුල් අවසන් කරගන්නේ කොහොමද? දුක්වුනහම නැවත ඒකෙ විපාකය ලැබෙනවා. දැන් බලන්න

අපි කොපමණ අසරණ වෙලාද? ඊට වඩා අසරණකමක් නැහැ. මේ අසරණ බවින් යම්තාක් නිදහස් වෙන්න බුදුරජාණන් වහන්සේ හැර වෙන කවුද මාර්ගය පෙන්වා දුන්නේ. මෙබඳු උතුම් ලාභයක් ධර්මයේ පවතිනවා.

සමහරෙක් හොඳට ඉඳලා එක පාරටම අසනීප වෙනවා. මේක ධර්මයට යොදවලා බලන්න. මම මෙව්වර දේවල් දුන්නා. මම මෙහෙම කළා. මට ඇයි මෙහෙම වෙන්නේ කියනවා නේද? මේ විපාකවාරයක් බව අවබෝධ කරගන්න ඕනෑ. එහෙනම් මේ සියල්ලටම අපි භාවනාවක් වඩලා සමාධිමත් සිතක් ඇතිකරගෙන ඉන්න ඕනෑ.

පිළිකා ලෙඩ හැදුනු කෙනෙකුට සමහර අය ඒ ලෙඩේ කියන්නේ නැහැ. ඒක කියන්න ඕනෑ. මේක නොකිය ඉන්න හොඳ දෙයක් නොවේ. යථාර්ථය පෙන්න්න. කර්ම විපාකය දැනෙන්න හරින්න. මේවා හංගන්න බැහැ. ජරා, මරණ හංගන්න බැහැ. යථාර්ථය දකින්න ඕනෑ. ධර්මය නම් නුවණින් යථාර්ථය දකින එකයි.

එම නිසා දැන් මේ විදිහට බලන්න. මේ ඇස, කණ, දිව, නාසය, ශරීරයට සිත යොමු කරලා පටිච්චසමුප්පාදයට සිත යොමු කරන්න ඕනෑ. මේ ඇහැට තනිවම පවතින්න බැහැ. කණට තනිවම පවතින්න බැහැ. වේදනාවට, සංඥාවට, සංඛාරයට, විඤ්ඤාණයට මේ කිසිවකට තනිවම පවතින්න බැහැ. මේ ඔක්කොම එකතුවෙලා තමයි මේ විග්‍රහය කරන්නේ. මේ විග්‍රහය තුළ හොඳට සමුදය හුරු කරන්න ඕනෑ. මේ ඔක්කොම එකට එකතු කරලා ගත්තම මෙතන තිබෙන්නේ මොකක්ද? හේතුඵල දහම විතරයි. එහෙනම් හේතුඵල දහම නුවණින් බලන්න පුරුදු වෙනකොට ඇතිවෙන දුක්, දොම්නස්වල අනිත්‍ය බව ද අපට වැටහෙනවා. පින්වතුනි, අනිත්‍ය නොවන දෙයක් මේ ලෝකයේ කොහේ හරි තිබෙනවද කියලා නුවණින් විමසන්න පුරුදු වන්න.

මහණෙනි, මේ රූප, වේදනා, සංඥා, සංඛාර, විඤ්ඤාණ කියන ලෝකයේ සැප හොයන කෙනා තරම් අඥාන පුද්ගලයෙක් මේ බුදු ඇසින් නොදකින බව බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කර තිබෙනවා.

එහෙනම් මේ මිනිස්සු මුළු දවසෙම මොනවද කරන්නේ? මොනවද හොයන්නේ? සැප හොයනවා. සැප නම් මොකක්ද? සැප ලබන්න නම් මොකක්ද කරන්න තිබෙන්නේ? සැප ලබන්න නම් පටිච්චසමුප්පාදය නුවණින් බලන්න ඕනෑ. සතර සතිපට්ඨානය පුරුදු කරන්න. එය තමයි උත්තරීතර සැප ලැබෙන පිළිවෙත. ලෝකයේ පවතින දුක අනාත්ම ධර්මතාවයක් තුලින් බලන්න ඕනෑ. ‘අනේ මට මෙහෙම වෙන්න එපා, මම වයසට යන්න එපා, කොණ්ඩෙ ඉදෙන්න එපා, හම රැලිවැටෙන්න එපා’ සමහරුන් හොඳ රැකියා කරනවා. මේවා ඔක්කොම අතීත කර්ම විපාකවාර. මේ හැමදේකට ම අපි මුහුණ දෙන්න ඕනෑ. ඔබලා මේවාට අකමැති නම් මෙන්න මාර්ගයක් තිබෙනවා. වෙන නම් කිසිම ගැලවුමක් නැහැ කියලා බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කර තිබෙනවා.

එම නිසා මහා මංගල සූත්‍ර දේශනාවට අයිති අටුවාවෙහි සඳහන් වෙනවා

“ඵට්ඨස්ස ලෝකධම්මේහි - චිත්තං යස්ස න කම්පති
අසෝකං චිරජං ඛේමං - ඒතං මඛිගලමුත්තමං.”

මංගල කියලා කියන්නේ මොකක්ද?

‘මංචුවච්චිපාපං තං ගලතීති මංගලම්’ හොඳට මතක තියාගන්න අකුසල් නසන දේ මංගලයි. ඒ බව මංගල සූත්‍රයේ අටුවාවල සඳහන් වෙනවා. ඒ අකුසල් නසන දේ මංගල නම් අකුසල් නසන කුසලය වඩන්නේ කොහොමද? අටලෝ දහම අභියස කම්පා නොවන සිතක් හදාගන්න ඕනෑ. දැන් අපි ජීවත් වෙනවා කියලා කියන්නේ මොකක්ද? ජීවත් වෙනවා කියන්නේ අටලෝ දහමට මුහුණ දීමයි. අපි

මව්කුසේ පිළිසිඳ ගත් දවසේ සිට ම අටලෝ දහමට මුහුණ දෙනවා. ලාභ, අලාභ, යස, අයස, නින්දා, ප්‍රශංසා, සැප, දුක කියන මේවාට මුහුණ දෙනවා. ඒවා අභියස කම්පා නොවන සිතක් හදන්නේ කොහොමද?

එහෙනම් අපි මේ ජීවත්වෙලා ඉන්න ලෝකයේ තිබෙන්නේ මොනවාද? හේතුවෙන් හටගන්න නාම-රූප ධර්ම තිබෙනවා. ඒ හේතු හටගන්න කොට ඒ නාම-රූප හටගන්නවා. ඒ හේතු නැති වෙනකොට නාම-රූප ධර්ම නැතිවෙනවා. ඒ නාම-රූප ධර්ම නුවණින් දකින්න හුරුකර ගන්න ඕනෑ. මේ නාම-රූප ධර්ම ටික නුවණින් හුරුකරගෙන අපිට පුළුවන් අනිත්‍ය ස්වභාවය, අනාත්ම ස්වභාවය, දුක් ස්වභාවය පවත්වන්න බැරි බව තේරුම් ගන්න.

අපි ඉන්න ලෝකයේ රූප, වේදනා, සංඥා, සංඛාර, විඤ්ඤාණ කියන කිසිම දෙයක් වෙනස් නොවී පවත්වන්න බැහැ. පවත්වන්න පුළුවන් එකම දේ මොකක්ද? නිවන විතරයි. නිවන වෙනස් වෙන්නේ නැහැ. නිවනේ දුකක් නැහැ. නිර්වාණය කියන එක හැදෙන්න හේතුවක් නැහැ. නිවන හේතුවකින් හැදෙනවා නම් ඒ හේතු ටිකක් නැති වෙනවා. ඒ හේතු නැති වෙනකොට නිවනත් නැති වෙනවා. එහෙනම් නිවනත් දුකක්. නිවන හැදෙන්න හේතුවක් නැහැ. මාර්ගයක් තිබෙනවා. මාර්ගය වඩන්න ඕනෑ. මාර්ගය වැඩුවම එතනට යනවා. එතනට ගියාට පස්සේ ඒ අවසාන එලය නිවනයි.

ඉහත සඳහන් ආකාරයට සමුදය දකින්න ඕනෑ. වේදනා, සංඥා, සංඛාර, විඤ්ඤාණ යන ස්කන්ධයන්ගේ සමුදය හොයන්න ඕනෑ. සතිපට්ඨානය වඩමින් නුවණ දියුණු කරලාම ඇති කරගන්න ඕනෑ.

“සමුදය ධම්මානුපස්සි වා කායස්මිං විහරති”

රූපය කියන්නේ මොකක්ද? සතර මහා ධාතුන් එයින් හටගත් උපාදාය රූප විසි හතරත් රූප නමින් හඳුන්වනවා.

පඨවි, ආපෝ, තේජෝ, වායෝ වල ස්වභාවය වෙන් කර බැලුවොත් පඨවි ධාතු අධික රූප කලාප, ආපෝ ධාතු අධික රූප කලාප, තේජෝ ධාතු අධික රූප කලාප, වායෝ ධාතු අධික රූප කලාප වශයෙන් වෙන්ව ගත හැකියි.

සමහර වෙලාවට බොහෝම තදබල ලෙස උණ ගැනීමක් සිදුවෙනවා. ඒ මොකක්ද? කර්මානුරූපව තේජෝ ධාතුව අධික රූප කලාපවල වැඩිවීමයි. ඕනෑම කෙනෙකුට මෙය වෙන්න පුළුවන්. මෙතනදී වෛද්‍යවරු මොකද කරන්නේ? ඒ තේජෝ ධාතුව අඩු කරන්න කයට බෙහෙත් දෙනවා. ඊළඟට අනිත් ධර්මතා සියල්ල ද ඒ ආකාරයමයි. සමහරවිට ශරීරය සම්බන්ධව අපිට තදබල ලෙස අමාරුකම් ඇතිවෙනවානේ. ඒ වායෝධාතු අධික රූප කලාප වැඩිවීම නිසයි. එයින් බොහෝ දුක් පීඩා ඇතිවෙනවා.

බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කර තිබෙනවා රූපය කියන්නේ, 'රූප්පතීති භවේ රූපං - විකාර පච්චයේ සතී' සිත මුල් කරගෙන ඒ ඒ රූප පහලවීම කර්මයට අදාල දෙයකි. ඒවාට මුල්වෙන්නේ මොනවාද? නාම-රූපයි. කර්මයට අනුරූපව නාම-රූප වෙනස් වෙනවා.

මේ වේදනා, සංඥා, සංඛාර, විඤ්ඤාණ කියන ඒවායේ හටගැනීම හොයනවා. ඒ හේතු නැතිවෙන කොට වෙන හේතු හැදෙනවා. ඒ හේතු නැතිවෙන කොට වෙන හේතු හැදෙනවා. එතකොට එහෙම දකින කොට මේ රූපය මම, මගේ, මට අයිතියි කියලා දෙයක් තිබෙනවද? නැහැ අපි රූපය මම, මගේ, මට අයිතියි කියලා ගන්නේ නැහැනේ. මම, මගේ, මට අයිතියි නම් මට ඕන විදිහට පවත්වන්න පුළුවන් වෙන්න ඕනෑ. එහෙම පුළුවන්ද? බැහැ. එහෙනම් මේක පවතින්නේ කාගේ ඕනෑවටද? නාම ධර්ම නිසා හටගත්ත හේතු-එල වලට අනුවයි. ඒ හේතු නැතිවෙනකොට ඒකාන්තයෙන් ම ඒ හටගත්ත එල නැතිවෙනවා. ඒ ආකාරයට මෙහි සමුදය හොඳට බලන්න ඕනෑ.

'වය ධම්මානුපස්සී වා කායස්මිං විහරති'

වය කියන්නේ නැතිවීමයි. හට ගන්න දේ ඒකාන්තයෙන් ම ස්වභාවය මොකක්ද? නැතිවීමයි. හටගන්න හේතු නැති වෙනකොට ඒ හට ගන්න දේ නැති වෙනවාමයි. අපේ මේ ශරීරය වුනත් හට ගන්න හේතු තිබෙනවා. ඒ හේතු නැති වෙනකොට මොකද වෙන්නේ? මේ ශරීරය ද නැති වෙනවා. අන්න ඒ විදිහට වය ද බලන්න ඕනෑ. හටගැනීම, වැනසීම නුවණින් ම දකින්න ඕනෑ. මේ රූප ධර්ම නිසා නාම ධර්ම හටගන්නවාද? මේ නාම ධර්ම ඇතිවෙලා නැතිවෙලා යනවා නම් මේ නාම ධර්ම මම, මගේ, මට අයිතියිද? මම, මගේ, මට අයිතියි නම් මම කියන විදිහට පාලනයක් තිබෙන්න ඕනෑ. එහෙම වෙන්නේ නැහැනේ. මේ හේතු නිසා හටගෙන නැතිවෙලා යනවා. එම නිසා මම, මගේ, මට අයිතියි කියලා ගන්න දෙයක් නැහැ. ඒ විදිහට සියල්ලෙහිම හටගැනීම, වැනසීම බලන්න පුරුදු වෙන්න ඕනෑ. ඒවා පිළිබඳව නුවණින් විමසන්න පුරුදු වෙන්න ඕනෑ.

මේ කය පිළිබඳව යළි යළි සිහිය පිහිටුවන්න ඕනෑ. නාම-රූප පිළිබඳව සතිය, නුවණ දියුණු කරන්න ඕනෑ. කයක් නම් තිබෙනවා, ක්‍රියාවකුත් තිබෙනවා. ක්‍රියාව කරන්නෙක් නැති බව අපට දක්නට ලැබෙනවා. මීට ඉස්සෙල්ලා අපි සිතුවේ කවුරු කරනවා කියලද? මම කියලා. කන්නේ මම, නාන්නේ මම, ලියන්නේ මම, වැඩ කරන්නේ මම, ඔක්කොම කරන්නේ 'මම' කියන දෘෂ්ටියේ තමයි හිටියේ. ඒකට තමයි සක්කායදිට්ඨිය කියන්නේ. සීලයෙන් දෘෂ්ටිය අල්ලගෙන ඉන්නවා. සිල් රකින්නේ මම, සමාධිය වඩන්නේ මම, නේද? ඒ මම කියන දෘෂ්ටිය එතන නැහැ. එතන තිබෙන්නේ මොකක්ද? ඒ තුළ සිහිය පිහිටුවන්න. ඒ කියන්නේ,

“අත්ථි කායෝ ති වා පනස්ස සති පච්චුපට්ඨිතා හෝති යාවදේව ඤාණමත්තාය පතිස්සතිමත්තාය”

එහෙනම් අවසානයේ අපිට මෙය නතර කරන්න තිබෙන්නේ කොතනින්ද? පින්වතුනි, මාර්ගය වඩනකොට

විවේකයක් ගන්නේ නැහැ. විවේකයක් ගන්න තිබෙන්නේ මෙය අවසාන කරලමයි. එතකොට ඉබේම විවේකය ලැබෙනවා.

ඒවගේ අපි මේ සිහිය දියුණු කරන්න පටන් ගත්තට පස්සේ නතර කරන්න තිබෙන්නේ කොතනද? සෝවාන් මාර්ගයට පිවිසිලාමයි. සෝවාන් මාර්ගය වඩනවිට දිට්ඨි උපාදාන, සීලබ්බක උපාදාන, අත්තවාද උපාදාන සියල්ල අවසන් වෙනවා. එතකොට ලැබෙන ප්‍රතිඵලය මොකක්ද? ‘අනිස්සිකෝ ව විහරති’ මේ හටගෙන වැනසෙන නාම-රූප ධර්ම එකක්වත් මම, මගේ, මට අයිතියි කියලා ගන්නේ නැහැ. මම නොවේ, මගේ නොවේ, මගේ ආත්මය නොවේ කියලා අවබෝධ වෙන්න පටන් ගන්නවා. බලන්න අපි කොච්චර නුවණින් දකින්න ඕනැද? මම නෙමේ, මගේ නෙමේ, මට අයිති නෑ කිව්වට වැඩෙන්නේ නැහැ. මේක අවබෝධ කරන්න නුවණින් දකින්න ඕන. නිශ්චිත කියලා කියන්නේ මම, මගේ කියලා මෙය දැඩිව අරගන්නවා කියන එකයි. ‘අනිස්සිකෝ ව විහරති’ දැඩිව නොගන්නා බවයි.

දැඩිව නොගන්නා බැවින් ‘න ව කිඤ්චි ලෝකේ උපාදියති’ මෙතන රහතත් වහන්සේ ගැනයි කියන්නේ. කිසිවක් උපාදාන වශයෙන් ගන්නේ නැහැ. කාම වශයෙන්, දිට්ඨි වශයෙන්, සීලබ්බක වශයෙන්, අත්තවාද වශයෙන් මම, මගේ, මට අයිතියි කියලා ගන්නේ නැහැ. රහතත් වහන්සේ තුල හුදු ක්‍රියාවක් පමණයි සිදුවන්නේ. කරන්නෙක් නැහැ. මේ සිත නිසා හටගත්තු හේතු ප්‍රත්‍යයන්ගෙන් යම් ක්‍රියාවක් සිදු වෙනවා.

“ඒවමපි භික්ඛවේ භික්ඛු කායේ කායානුපස්සි විහරති”

මහණෙනි, මේ කයේ ස්වභාවය අනුව බලමින් වාසය කලයුතු බව දේශනා කරනවා. මේ ආකාරයට මේවා පිළිබඳව අපි නුවණින් විමසන විට මේවායේ යථා ස්වභාවය පිළිබඳව නුවණ වැඩෙන්න පටන් ගන්නවා.

මේ නුවණින් පංචඋපාදානස්කන්ධය දෙස විමසමින් බලන විට පංචඋපාදානස්කන්ධය පිළිබඳව අවබෝධයෙන් කළකිරෙන්න පටන් ගන්නවා. ඒ කළකිරීම මේ උතුම් ශ්‍රී සද්ධර්මය අවබෝධ කර ගැනීම සඳහා හේතු වෙනවා. එයින් මේ සියලු දුක් නැසීමේ මගට අවතීර්ණ වීමට හැකියාව ලැබෙනවා.

එමනිසා මේ උතුම් ශ්‍රී සද්ධර්මය හොඳින් ඉගෙනගෙන මේ කෙලෙස් නැතිවෙන මාර්ගය හොඳින් පුරුදු කර ගනිමින් මේ භයානක සසර දුකින් එතෙරවීම සඳහා සැමදෙනාට ම උතුම් ශක්තිය, ධෛර්ය, ලැබේවා ! යි මෙත් සිතින් ප්‍රාර්ථනා කරමි.

සැමට තෙරුවන් සරණයි !

පුජ්‍ය වැලිමඩ පසන්නමානස හිමියන්ගේ වෙනත් ධර්ම ග්‍රන්ථ

1. මරණය අබියස ඔබ. (ගිලාන සූත්‍රය ඇසුරිනි)
2. ඇයි මේ වෙනස. (චුල්ලකම්මච්චිනංග සූත්‍රය ඇසුරිනි)
3. සසර කතරේ අතරමං නොවීමට නම්. (ජටා සූත්‍රය ඇසුරිනි)
4. බියකරු ලොවින් අපිත් නිදහස් වෙමු. (නන්දක ප්‍රේතවස්තුව ඇසුරිනි)
5. පිච්චුරු සිතක් ඇතිකර ගනිමු. (වන්ථුපම සූත්‍රය ඇසුරිනි)
6. කම් සුව අතහැර නිවන් සුවයට. (සුනඛඛතන සූත්‍රය ඇසුරිනි)
7. අසිරිමත් ආර්ය උපෝසථය. (විසාඛ සූත්‍රය ඇසුරිනි)
8. දක අවබෝධයෙන් දකින්නට නම්. (අවේලකස්සප සූත්‍රය ඇසුරිනි)
9. සුන්දර වූ නිවන් මග. (පට්ඨපදා සූත්‍රය ඇසුරිනි)
10. පිච්චුරු ප්‍රතිපදාවෙන් සම්මාසම්බුද්ධත්වයට.
11. අසරණ භාවයෙන් නිදහස් වෙමු.
12. ජීවිතයේ අවුල ලිහා ගනිමු. (විහංග සූත්‍රය ඇසුරිනි)
13. සදාකාලික සැපහම් රැස් නොකිරීමයි. (සංඛාරුප්පත්ති සූත්‍රය ඇසුරිනි)
14. සැප ලැබෙන පිළිවෙත නම්
15. දක සකස් වෙන පිළිවෙත නම්
16. කිතුල්ගොඩ අරණය සේනාසනයේ තෙරුවන් වන්දනා පොත.
17. සත්‍ය දකින්නට නම් - 1 (ආනාපානා සතිය - සතිපට්ඨාන සූත්‍රය ඇසුරිනි)
18. සත්‍ය දකින්නට නම් - 2 (ඉරියාපථ පබ්බය - සතිපට්ඨාන සූත්‍රය ඇසුරිනි)
19. සත්‍ය දකින්නට නම් - 3 (සම්පජාන පබ්බය - සතිපට්ඨාන සූත්‍රය ඇසුරිනි)
20. සත්‍ය දකින්නට නම් - 4 (පටික්කුල මහසිකාර පබ්බය - සතිපට්ඨාන සූත්‍රය ඇසුරිනි)
21. සත්‍ය දකින්නට නම් - 5 (ධාතු මහසිකාර පබ්බය - සතිපට්ඨාන සූත්‍රය ඇසුරිනි)
22. සත්‍ය දකින්නට නම් - 6 (පඨම සිවට්ඨකය - සතිපට්ඨාන සූත්‍රය ඇසුරිනි)
23. සත්‍ය දකින්නට නම් - 7 (දුතිය සිවට්ඨකය - සතිපට්ඨාන සූත්‍රය ඇසුරිනි)
24. සත්‍ය දකින්නට නම් - 8 (තතිය සිවට්ඨකය - සතිපට්ඨාන සූත්‍රය ඇසුරිනි)
25. සත්‍ය දකින්නට නම් - 9 (චතුත්ථ සිවට්ඨකය - සතිපට්ඨාන සූත්‍රය ඇසුරිනි)
26. සත්‍ය දකින්නට නම් - 10 (පඤ්චම සිවට්ඨකය - සතිපට්ඨාන සූත්‍රය ඇසුරිනි)